

РЕШЕНИЕ

№ 265

гр. Бургас, 20.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, V ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на тринадесети февруари през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Вяра Ив. Камбурова

Членове: Галя В. Белева
Димитър П. С.

при участието на секретаря Тания Н. Михова
като разгледа докладваното от Галя В. Белева Въззивно гражданско дело №
20232100500138 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на Главна дирекция „Гранична полиция“ на МВР –
София, чрез юрисконсулт Иванова против Решение № 2821 от 8.12.2022г. по гр.д.№
6253/2022 г. по описа на Районен съд- Бургас, с което дирекцията е осъдена да заплати на П.
А. М. сумата от общо 528,03 лв., представляваща допълнително възнаграждение за положен
извънреден труд в размер на 60,63 часа за периода от 22.10.2019 г. до 9.07.2020 г.,
представляващи разликата между реално положения нощен труд за периода и
преизчисления такъв с коефициент 1,143, ведно със законната лихва върху главницата,
считано от 30.09.2022г. до окончателното плащане; ведно със сумата от 128,39 лв. –
обезщетение за забавено плащане на главницата, както и сумата 500 лв. – разноси за
адвокатско възнаграждение, а по сметка на РС- Бургас сумата от 250 лв., включваща
държавна такса и възнаграждение за вещо лице.

Въззивникът изразява недоволство от постановеното решение и претендира отмяната
му, с постановяване на въззивно решение, с което искът да бъде отхвърлен, а на въззивника
да се присъдят сторените разноси.

Твърди се, че обжалваното решение е неправилно, поради неправилно приложение на
материалния закон и необоснованост на акта.

Сочи се, че при изчисляване на времето, отработено от ищеца в качеството му на
държавен служител в МВР с полицейски правомощия, съответно на времето за

компенсиране на положения извънреден труд, е приложена специалната нормативна уредба по специалния закон за МВР, в каквата насока е практиката на ВКС- Решение №197 от 7.10.2019г. по гр.д.№786/2019г. на Четвърто гр.отд. Намира за неправилни правните изводи на първоинстанционния съд за основателност на предявения иск за заплащане на допълнително възнаграждение за извънреден труд, чрез преобразуване на нощния такъв с коефициент 1,143.

Предвид качеството на ищеца- държавен служител по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, съдържанието на неговото правоотношение с ответната дирекция се определяло от нормите на ЗМВР и издадените въз основа на него наредби, които са специални както спрямо ЗДСл, така и спрямо КТ. Правната уредба на нощния труд на служителите в МВР е регламентирана в чл.187 ЗМВР, като за разлика от КТ нормалната продължителност на работното време пред нощта не е ограничено на 7 часа и при него същата съвпада с продължителността на работното време пред деня- 8 часа. Тази разлика била обяснима със спецификата на функционалните задължения на служителите по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР, пряко обусловена от значимостта на обществените отношения, с които е свързано изпълнението на техните функции, която обуславя и редица други различия по отношение на обема на полагания труд. За разлика от работниците по трудови правоотношения, спрямо които съгласно чл.143, ал.2 КТ извънредният труд бил изрично забранен и не можел да надвишава 150 часа годишно, в хипотезите на чл.144 от КТ, съгласно чл.187, ал.7 от ЗМВР при държавните служители в МВР извънредният труд не може да надвишава 70 часа на тримесечен период и 280 часа годишно, като при бедствия и други извънредни ситуации се допуска извънредният труд да надвиши тези норми до още 25 часа на тримесечен период и до още 100 часа годишно. Тези различия, според въззивника, не аргументират извод за дискриминационно третиране на конкретната категория служители, защото адекватно на по- неблагоприятните условия, завишени изисквания и ограничения при полагане на труд в сравнение с работещите по ТПО лица и другите държавни служители, за тези в МВР били предвидени редица компенсационни механизми, допълнителни материални стимули и нематериални блага- така чл.179, ал.4 ЗДСл, чл.189, ал.1 ЗМВР, както и право на ранно пенсиониране, тъй като трудът им при пенсиониране се зачита като първа категория. Изтъква, че полагането на труд пред нощта от държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР и от тези по т.2 на с.н., както и от работещите по ТПО е свързано със задължение на работодателя за възмездяването му, като разпоредбите на трите закона и наредбите, издадени въз основа на тях относно дължимостта на допълнително възнаграждение и минималния размер на същото са идентични: чл.261 КТ и чл.8 от НСОПЗ, чл.67, ал.7 от ЗДС и чл.20 от НЗСДА и чл.179, ал.1 от ЗМВР и чл.9 от Наредбите по чл.179, ал.2 от ЗМВР.В чл.2, ал.3 от НСОПЗ изрично било предвидено изключение, че същата не се прилага за служителите по ТПО в държавната администрация, от което следвал извод, че същата не намира приложение и за държавните служители по ЗДСл и ЗМВР. Разпоредба, подобна на чл.9, ал.2 от НСОПЗ не била предвидена в Наредбата по чл.187, ал.9 от ЗМВР, защото нормалната продължителност на дневния и нощния труд за държавните служители съвпадала.

Излагат се доводи, че претендираното вземане съществува само в субективните

представи на ищеца, които неправилно са възприети от районния съд, тъй като не почиват на предвидено в закона право на ищеца да получи подобно допълнително възнаграждение. Развити са съображения. Иска се обжалваното решение да бъде отменено. Претендират се разноски.

При условията на евентуалност, в случай, че решението бъде потвърдено, въззивникът е изложил възражения за прекомерност на претендираното възнаграждение на насрещната страна предвид липсата на фактическа и правна сложност на делото.

В законния срок е постъпил отговор на въззивната жалба от въззиваемия П. М., представляван от адв. Георги Стоянов. С него жалбата се оспорва като неоснователна.

Сочи се, че съгласно чл.176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители в МВР се състои от основно възнаграждение и допълнителни такива. Допълнителните възнаграждения са уредени в чл.179, ал.1 ЗВР, като сред тях е това за заплащане на труд пред нощта от 22.00 ч. до 6.00 ч., като в ал.2 от същата норма е предвидено, че условията и редът за заплащане на допълнителните възнаграждения се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а размера- с негова заповед. Същевременно в чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР било предвидено, че към основното месечно възнаграждение на държавните служители в МВР се изплаща допълнително възнаграждение за извънреден труд. Преди изменението с ДВ бр.60/20г., разпоредбата на чл.187, ал.1 ЗМВР предвижда, че нормалната продължителност на работното време на държавните служители се изчислява в работни дни- подневно, а за работещите на 8-; 12- и 24- часови смени- сумирано за тримесечен период, като при тези смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 ч. и 6.00 ч., през което време работните часове не е следвало да превишават средно 8 часа за всеки 24- часов период. В чл.187, ал.5, т.2 а същата норма било предвидено, че за служителите, работещи на смени, работата извън редовното работно време- до 280 часа годишно, е следвало да се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период, който се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение, съгласно ал.6. В ал.7 било предвидено, че извънредният труд не може да надвишава 70 часа на тримесечен период и 280 часа годишно. Съгласно чл.187, ал.9 ЗМВР /в редакцията до 10.07.2020г./ редът за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане, компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

През процесния период действали Наредба № 8121з-779/29.07.2016г. и Наредба № 8121з- 36/7.01.2020г., които предвиждат възможност държавните служители в МВР да полагат труд и през нощта между 22.00 ч. и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24- часов период. В тях не било предвидено, че при отчитане на работното време отработените часове нощен труд следва да се преизчисляват с определен коефициент, каквато била регламентацията на действалата до 1.04.2015г., а в следствие и в периода 11.07.2016г.- 02.08.2016г. разпоредба на чл.31, ал.2 от наредба №8121з-407/11.08.2014г. Според въззиваемият, липсата на подобна изрична норма в наредбите за процесния период представлява празнота в специалната правна уредба, касаеща служителите в МВР, която следва да бъде запълнена чрез прилагане на съответните норми на общата наредба за структурата и организацията на работната заплата. Субсидиарното прилагане било наложително, поради факта, че се касае за полагане на труд от ищеца и макар по служебно правоотношение, третирането на въззивника по различен начин от работещите по трудово правоотношение, би могло да доведе до поставянето му в по- неблагоприятно положение от работещите на трудов договор лица, което въззивникът намира за недопустимо.

Във връзка с постановеното от СЕС решение от 24.02.2022 г. по дело С-262/20, посочва, че същото не променя горния извод. Соци, че СЕС е приел, че чл.8 и чл.12, буква „а“ от Директива 2003/88 ЕО не налагат да се приема национална правна уредба, която да

предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците в публичния сектор е по - кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, тъй като до 10.07.2020г. в националното ни законодателство не е съществувала норма, която да определя каква е нормалната продължителност на работното време на полагания от държавните служители в системата на МВР нощен труд. В цитираното решение обаче било прието, че при всички случаи в полза на тези работници трябва да има други мерки за защита, които да компенсират особената тежест на нощния труд. Въззиваемият счита, че такива мерки за защита не са предвидени в българското законодателство, а компенсаторните механизми, посочени в становището на въззивника не представляват мерки, конкретно компенсиращи тежестта на полагания от служителите на МВР нощен труд, поради което се налага преизчисляването с процесния коефициент 1,143 /получен като съотношение между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време/ и заплащането на възнаграждение за получената разлика. От заключението на експертната се установявало, че при преизчисляване на положения от въззиваемия нощен труд с коефициент 1,143 се получава разлика, за която му се дължи възнаграждение в претендирания размер, като по делото липсвали твърдения и доказателства това допълнително възнаграждение да е било заплатено. Предвид забавата в плащането на дължимото допълнително възнаграждение за съответните тримесечни периоди, ответникът дължал и обезщетение за забавено плащане, съгласно заключението на вещото лице.

Моли съдът да потвърди решението на първоинстанционния съд като правилно и законосъобразно. Претендират се разноси за въззивната инстанция.

По допустимостта на производството:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок, от надлежно упълномощен представител на страна, която има правен интерес от обжалване на решението. Жалбата отговаря на изискванията на чл.260 и 261 ГПК и е допустима, поради което делото следва да се разгледа по същество.

Бургаският окръжен съд, като взе предвид становищата на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, приема за установено следното:

Предявеният главен иск е с правно основание чл.178, ал.1, т.3, вр. чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР /в редакцията преди изменението от 2020г./, а правното основание на исковите за обезщетение за забавено плащане- чл.86 ЗЗД.

Ищецът твърди, че в процесния период е полагал труд като държавен служител на длъжността „младши инспектор/старши полицай“ към ГПУ- Созопол към РД „Гранична полиция“- Бургас, която е на структурно подчинение към Главна дирекция „Гранична полиция“ към МВР. Работил на 12- часови смени по определен график, през времетраенето на които полагал труд и през нощта. Претендира за осъждане на ответника Главна дирекция „Гранична полиция“ да му заплати сумата от 528,03 лв. (съобразно изменението на претенцията по реда на чл.214 ГПК), представляваща дължимо допълнително възнаграждение за извънреден труд за периода от 22.10.2019 г. до 9.07.2020 г., получени при преизчисляване на положения от него нощен труд в дневен с коефициент 1,143 съобразно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане, както и мораторна лихва в размер на 128,39 лв., начислена от падежа на всяко плащане до датата на подаване на исковата молба.

В депозирания в срока по чл.131 ГПК отговор на исковата молба ответникът Главна дирекция „Гранична полиция“ - МВР, чрез процесуалния си представител е оспорил

предявените искове като неоснователни и недоказани по размер. Посочил е, че положението от ищеца извънреден труд по чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР е бил надлежно начислен и е своевременно заплатен по правилата на действалите през процесния период Наредба № 8121з-776/ 29.07.2016г. и Наредба №8121з- 36/07.01.2020г. на министъра на вътрешните работи. Нормативната база изчерпателно урежда основанията и редът за изплащане на възнагражденията за нощен труд на държавните служители в МВР, поради което не намирала приложение Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, издадена на основание КТ, понеже съгласно §2 от ЗР същата се прилагала само за работници и служители по трудово правоотношение /чл.2, ал.2/, какъвто не е бил ищецът през процесния период. Моли исковете да бъдат отхвърлени. Не били налице и две от предпоставките на чл.9 от Наредбата- дневното и нощното работно време били с еднаква продължителност от 8 часа и не била налице работа по трудови норми. Преизчисляването с коефициент 1,143 било с цел увеличено заплащане на нощния труд, но не и за акумулиране на извънреден труд. След преизчислението с коефициента на ищеца би следвало да се дължи възнаграждение в увеличен размер, а не такова за извънреден труд, понеже смените му не надвишавали законоустановените 12 часа.

По повод решението на СЕС от 24.02.2022г. по дело С-262/2020г. се сочи, че високата обществена значимост на полагания труд от полицаите и пожарникарите и правомощията им за защита на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и пожарна безопасност и защита на населението, установени в ЗМВР обосновават съразмерност на законодателната уредба, предвиждаща полагането на 8- часов нощен труд, поради което исковите претенции на ищеца са неоснователни.

Районният съд е приел, че в действалите през процесния период наредби на министъра на МВР не е предвидено преобразуване на часовете положен нощен труд към дневен с коефициент 0,143, каквото е съществувало по Наредба №8121з-407/ 11.08.2014г. /действала само в периода от 11.07.2016г. до 2.08.2016г. поради отмяната на наредбата от 2015г. с решение на ВАС/. Счел е, че е налице празнота в специалната правна уредба, поради което субсидиарно приложение намира чл.9, ал.2 от общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата. Съобразно приетото експертно заключение съдът е приел исковете за основателни и доказани в установения от вещото лице размер, поради което исквата претенция е уважена в претендирания размер, ведно с исковете за обезщетение за забавено плащане до и след завеждането на исквата молба.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта му – в обжалваната част, а по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Ето защо правилността на първоинстанционното решение се проверява само в рамките на оплакванията на въззивника.

Бургаският окръжен съд намира обжалваното решение за валидно и допустимо, а по същество- правилно.

Както пред първата, така и пред въззивната инстанция страните не спорят по фактите, изложени в исквата молба, съответно с изменението на иска/, относно

съществуващото между тях служебно правоотношение, заеманата от ищеца длъжност, организацията и продължителността на работното време на ищеца за процесния период, както и за това, че на същия е заплатено дължимото допълнително възнаграждение за нощен труд.

Районният съд е обсъдил всички относими и допустими доказателства- писмени и съдебно-икономическа експертиза, въз основа на които е достигнал до правилни изводи относно релевантните за спора факти. Във въззивното производство не са ангажирани доказателства, които да променят приетата и изяснена от първата инстанция фактическа обстановка, поради което настоящият съдебен състав я възприема изцяло и препраща към нея на основание чл.272 ГПК, поради което не е необходимо същата да се преповтаря в настоящото решение. Въззивната инстанция споделя изцяло и правните изводи на първоинстанционния съдебен състав.

Бургаският окръжен съд намира за неоснователни изложените във въззивната жалба оплаквания.

Съгласно разпоредбата на чл.178, ал.1, т.3 ЗМВР, към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд.

Дефиниция за понятието „извънреден труд” се съдържа в нормата на чл.143, ал.1 КТ. Това е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. Идентична е разпоредбата на чл. 50а, ал.1 от ЗДСл (приета преди процесния период - ДВ, бр. 57 от 2016 г.) - извънреден е трудът, който се полага от държавния служител извън установеното за него работно време, освен в случаите по чл. 50, въз основа на мотивирана писмена заповед на органа по назначаването. От съществено значение за настоящия казус е ал.2 на чл.50а от ЗДСл, тъй като ищецът има качеството на държавен служител в системата на МВР. Според тази норма относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд се прилагат съответните разпоредби на Кодекса на труда.

Според чл.187, ал.5, т.2 и ал.6 от ЗМВР **/редакцията, действала преди изменението на закона с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./**, който е приложимият закон за процесния период спрямо държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, какъвто несъмнено е ищецът /виж чл.142, ал.1, т.2 ЗМВР/, работата извън редовното работно време от 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечие – за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение. Т.е., макар в ЗМВР да липсва дефиниция за понятието извънреден труд, въз основа на цитираната норма може да се направи извод, че за държавните служители в МВР, работещи на смени, това е времето до 70 часа на тримесечие, което надвишава редовното им работно време.

В случая, съгласно чл.187, ал.1 ЗМВР **/редакцията преди изменението на закона с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./** нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, като

работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени – сумарно на тримесечие.

При работа на смени **е възможно** полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като **работните часове не следва да надвишават средно 8 часа** за всеки 24-часов период- така чл.187, ал.3 ЗМВР. Използваният от законодателя термин „е възможно” сочи, че осемте часа нощен труд са максимално допустимите, но не означава, че това е нормативно установения размер на нормалната продължителността на нощния труд на държавните служители от системата на МВР, работещи на смени, тъй като всъщност няма фиксирана нормална продължителност на нощния труд. Последният извод се подкрепя и от приетите изменения на ЗМВР с ДВ бр.60 от 2020г., според които /чл.187, ал.1, изр.2/ **вече е фиксирана нормална продължителност на работното време през нощта- 8 часа за всеки 24- часов период. Приета е и нова разпоредба на чл.187, ал.4 ЗМВР, съгласно която при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на работното време през нощта по ал.1. Тези материално-правни норми действат занапред- след влизане в сила на закона, с който са приети, а за процесното правоотношение се прилагат действалите до 7.07.2020г. норми на ЗМВР, които не предвиждат каква е нормалната продължителност на работното време през нощта.**

Съгласно чл.187, ал.9 от ЗМВР редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

За процесния период са действали правилата на Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., Наредба №8121з- 908/2.08.2018г. и Наредба № 8121-з- 36 от 7.01.2020г. на министъра на вътрешните работи. Цитираните наредби съдържат аналогични текстове относно възможността на държавните служители в МВР да полагат труд и през нощта между 22.00 и 06.00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. В тях е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 часа се отчита с протокол, който се изготвя до десето число на месеца, следващ месеца на полагане на труда, като при отчитане на броя **часове** време на труд между 22.00 и 06.00 часа, в протоколите за отчитането им броят часове се посочва само в цяло число.

В тези наредби обаче липсва изрично регламентирано правило за начина и методологията, по която следва да се отчитат отработените часове за положения труд през нощта, каквато е била уредбата в предходната Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. (отм.) – чл.31, ал.2 от същата, който гласи, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 и 06.00 часа за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. Касае се за празнота в специалната уредба, приложима към държавните служители в МВР, както правилно е приел и районния съд, като възраженията на въззивника по този въпрос са неоснователни.

При съпоставката на нормите, регламентиращи извънредния труд /цитирани по-горе/,

се налага извод, че **до изменението на ЗМВР с ДВ бр.60 от 7.07.2020г.** законодателят се е стремил към идентичност по отношение на основните характеристики на извънредния труд спрямо всички категории работници / служители, както по КТ и по ЗДСл, така и спрямо тези по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР- касае се за труд **над установената за работника/ служителя продължителност на работното време** (терминология според КТ и ЗДСл), или **над редовното работно време** до 70 часа на тримесечие (терминология според ЗМВР). От съществено значение е **идентичността в заплащането на извънредния труд** /когато по ЗМВР той се компенсира в пари/ - така чл.187, т.6 от ЗМВР, чл.150 КТ вр. чл.262, ал.1, т.4 от КТ и чл.50а, ал.2 от ЗДСл.

Дали е превишена установената за съответния служител продължителност на работното време следва да се преценява с оглед установената в съответните закони /подзаконовни нормативни актове/ отчетност на работното време за съответната категория лица, изхождайки от нормалната му продължителност, която гарантира както ефективното изпълнение на служебните задължения, така и запазване здравето на работника/ служителя.

Принципът на отчитане на работното време е обективизиран в чл.142, ал.1 и 2 от КТ- работни дни - подневно. Според ал.2 от същата норма работодателят може да установи сумирано изчисляване на работното време - седмично, месечно или за друг календарен период, който не може да бъде повече от 6 месеца. В ЗМВР- чл.187, ал.3 /преди изменението с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./, регламентацията е сходна- работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период /преди изменението от 2016г. периодът е едномесечен/.

Редът и начинът на отчитане на работното време при сумирано работно време не е установена в закона /КТ, ЗДСл и **ЗМВР- до изменението му с ДВ бр.60 от 7.07.2020г.**/, а се съдържа в съответните подзаконовни нормативни актове- НРВПО /наредбата за работното време, почивките и отпуските/ и НСОРЗ /наредбата за структурата и организацията на работната заплата/ за работещите по трудово правоотношение и в наредбите на министъра на МВР, издадени въз основа на законовата делегация по чл.187, ал.9 ЗМВР /преди изменението с ДВ бр.60/20г./ за държавните служители в МВР.

Съгласно чл.9а, ал.4 от НРВПО /в сила от 1.01.2018г./, когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя по ал.3 се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд с коефициента по чл.9, ал.2 от НСОРЗ. Съответно чл.9г от НРВПО /в сила от 1.01.2018г./ предвижда отработените часове от работника/ служителя, които в края на периода, за който е установено сумирано изчисляване на работното време, са повече от часовете, определени съгласно чл.9б, да се отчитат за извънреден труд по реда на чл.149 от КТ пред инспекцията по труда.

Съгласно чл.9, ал.2 от НСОРЗ, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Тъй като според КТ

нормалната продължителност на дневното работно време е 8 часа, а на нощното- 7 часа, то отношението между двете величини формира коефициент 1,143.

В наредбите на министъра на вътрешните работи, действали през процесния период, е посочено, че работното време на държавните служители, работещи на смени, се изчислява в часове, сумирано за тримесечен период. Идентична е разпоредбата и на чл.18, ал.2 от наредбата, издадена през 2014г. В приложимите към казуса наредби е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 часа се отчита с протокол, който се изготвя до десето число на месеца, следващ месеца на полагане на труда, като при отчитане на броя **часове** време на труд между 22.00 и 06.00 часа, в протоколите за отчитането им броят часове се посочва само в цяло число.

Видно е, че в процесните Наредби, издадени на основание чл.187, ал.9 от ЗМВР /до бр.60/20г. на ДВ/ липсва норма, аналогична на чл.9а, ал.4 от НРВПО и чл.9, ал.2 от НСОПЗ. Затова и правния спор по делото се свежда до това дали уредбата по тези две наредби на министъра на вътрешните работи изключва приложението на чл.9а, ал.4 от НРВПО и чл.9, ал.2 от НСОПЗ.

Настоящият съдебен състав намира, че отговорът на този въпрос е отрицателен.

Както и по-горе се посочи, в ЗМВР /до изменението му с ДВ бр.60 от 2020г./, както и издадените въз основа на него наредби, не беше определена нормалната продължителност на нощното работно време на държавните служители в МВР. Това, че според изготвените графици на дежурства, държавните служители при МВР, които работят на 12 или 24- часови смени, е следвало да полагат и реално са полагали 8 часа нощен труд не означава, че това е нормалната продължителност на нощния труд. След като в специалния закон липсва ясна и категорична норма, която да фиксира нормалната продължителност на нощния труд, то съгласно чл.46, ал.2 ЗНА за неуредените от него случаи следва да се приложат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта. Именно такъв е и настоящият случай. С оглед безспорния факт, че служителите в МВР са държавни служители, то за неуредените в специалния закон отношения следва да се приложи общия закон, а именно Закона за държавния служител (ЗДСл). В този смисъл са и задължителните указания на ВКС, дадени в ТР № 6/06.11.2013 г. по тълк.дело № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно които ЗДСл се прилага субсидиарно за правоотношенията на служителите на МВР и при липса на изрична разпоредба в ЗМВР, следва да се прилага разпореденото в него, тъй като обратното разбиране би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо другите държавни служители, както и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения. Следователно, разпоредбите на чл.67, ал.3 ЗДСл и чл.50а, ал.2 от ЗДСл, които препращат към уредбата по КТ, респективно- към тази по чл.9, ал.2 от НСОПЗ, за процесния период намират субсидиарно приложение при изчисляване отработеното работно време от държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, работещи при сумирано работно време, съответно- и при определяне дали същите са положили извънреден труд за съответния едно /три/- месечен/ период на отчитане.

Въззивната инстанция намира още, че прилагането на коефициент 1,143 не се отнася само до случаите, когато през нощта работникът работи по-малко часове от нормалната

продължителност на дневното работно време, а намира приложение и когато продължителността на положения нощен труд надхвърля нормалната продължителност на нощното работно време /7 часа/, тъй като нормата на чл.9а, ал.4 от НРВПО, в последното си изречение, изрично предвижда кои са изключенията от това правило, като понастоящем приложението ѝ е изрично уредено в чл.9г от НРВПО. Несъстоятелна е тезата, че последната разпоредба касае само отчитането пред Инспекцията по труда на часовете, определени по чл.9б от НРВПО за извънреден труд. Няма съмнение, че отчитането на работното време, респективно- на превишението му, е неразривно свързано с неговото заплащане, наред със задълженията за отчетност пред Инспекцията по труда /последното-установено предвид принципната забрана на извънредния труд/.

С оглед изложените съображения и предвид събраните по делото доказателства, въззивният съд намира, че исковата претенция за заплащане на допълнително възнаграждение за извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на реално положените часове нощен труд в дневен, се явява доказана по основание. По отношение на размера на претенцията, съдът съобрази приетата в първата инстанция съдебно-икономическа експертиза /и уточнението ѝ в съдебно заседание/, от която се установява, че за процесния период ищецът е положил нощен труд, който преизчислен с коефициент 1,143 и приравнен на дневно работно време възлиза на 484,63 часа, като разликата от 60,63 часа не е отчетена по протоколи за положен труд и стойността им в размер на 528,03 лв. не е начислена и не е изплатена на ищеца. Ето защо, предявеният иск за главницата се явява основателен и доказан в претендирания размер, поради което следва да бъде уважен изцяло, ведно с претенцията за мораторна и законна лихва върху главницата за периода от падежа на задължението до подаването на исковата молба, както и за периода след подаването на иска.

Горните изводи не се променят и от постановеното Решение на СЕС от 24.02.2022г по дело С-262/20, образувано по преюдициалното запитване, отправено от РС-Луковит. В решението е прието, че чл.8 и чл.12, б. "а" от Директива 2003/88ЕО не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работници в публичния сектор е по-кратка от нормалната продължителност на труда през деня. В тази връзка СЕС е приел, че във всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволят да се компенсира особената тежест на нощния труд. В случая, в българското законодателство до 2020 г. не съществува норма, определяща нормалната продължителност на нощния труд на държавните служители в системата на МВР, поради което отговорът на въпроса по т.1 от решението на СЕС не променя становището на настоящия съдебен състав, изложено по-горе в мотивите. От друга страна, БОС намира, че предвиденото заплащане на нощния труд от 0,25 лв. за всеки отработен час и ободряващи напитки, на което се позовава въззивника, не може да компенсира особената тежест на нощния труд, по смисъла вложен в решението на СЕС. Следва да се има предвид, че посочената ставка от 0,25 лв. е определена и в чл.8 НСОПЗ, и работниците по трудово правоотношение също получават допълнително

възнаграждение в този размер за всеки отработен час нощен труд, което води до извод, че в това отношение е налице равно третиране между държавните служители в МВР и работещите по трудово правоотношение. Остава обаче различното третиране на двете категории лица по отношение на преобразуването на нощните часове в дневни. А това означава, че посоченото допълнително заплащане от 0,25 лв. на час не съставлява компенсаторен механизъм за служителите в МВР по начин, различен от прилагания за работещите по трудово правоотношение. Ето защо се налага извод за липсата на такъв механизъм за гарантиране защитата на здравето и безопасността на служителите в МВР с оглед по-голямата продължителност на нощния труд. Останалите посочени от въззивника придобивки – ранно пенсиониране, безплатна храна, униформено облекло, обезщетения при прекратяване на служебното правоотношение в по-голям размер и др., не могат да бъдат възприети от съда като такива, компенсиращи конкретно тежестта на полагания нощен труд. Изложените по-горе изводи на настоящия съд не се променят и от приетото по т.2 в решението на СЕС, че чл.20 и чл.31 ХОПЕС допускат определената в законодателството на държава-членка нормалната продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, вкл. полицаи и пожарникари, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна с тази цел. Тук следва отново да се има предвид, че до 2020 г. няма определена нормална продължителност на нощния труд за държавните служители в системата на МВР, а такава е определена по-късно. А изложените доводи от въззивника за специфичния характер на работа на служителите в МВР, свързана със защита правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред, с което се обосновава различното третиране, не могат да бъдат възприети като обективен и разумен критерий, свързан с допустима от закона цел за неприлагане преобразуването на часовете положен нощен труд в дневен. Това е така, защото посочените по-горе придобивки са свързани именно със специфичния характер на длъжността, а не конкретно с полагането на нощен труд. Показателно в тази връзка е, че до м.август 2016 г. наредбите на министъра на МВР са предвиждали преобразуване на нощните часове в дневни, като отпадането му след този момент не е обосновано с никаква допустима от закона цел. Но дори и да се приеме, че подобна цел е налице, както бе посочено по-горе в полза на служителите в МВР не са предвидени мерки за защита и компенсиране на особената тежест на положения нощен труд.

Предвид горното, Бургаският окръжен съд намира въззивната жалба за неоснователна, а поради съвпадане на крайните правни изводи на настоящата инстанция с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора и направените искания за разноси, съдът намира, че на основание чл.78, ал.3 ГПК въззивникът следва да заплати на въззиваемия сумата от 500 лв. с ДДС за въззивната инстанция, съгласно представен договор за правна защита и съдействие. Присъденото възнаграждение не е прекомерно, тъй като са предявени два обективно съединени иска- за главница и мораторна лихва, като възнаграждението е съобразено с изменените размери по Наредба №1/2004г. на ВАДВС за МПРАВ и не надвишава минималния

размер.

Мотивиран от горното и на основание чл.271, ал.1, предл.1 ГПК, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 2821 от 8.12.2022г. по гр.д.№ 6253/2022 г. по описа на Районен съд- Бургас.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Гранична полиция” – МВР, адрес: гр.София, бул.“Княгиня Мария Луиза“ № 46, да заплати на П. А. М. сумата от 500 лв. с ДДС - разноси за адвокатско възнаграждение пред въззивната инстанция.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____